

#9

duben 2015

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

TÉMA
Kulatá výročí

2

TÉMA

Rok kulatých výročí

- 4 Hledání Jana Husa je odlupováním ideologických slupek
- 6 Proč byly založeny České Budějovice?
- 7 Anketa

STUDENTSKÝ ŽIVOT

8

Univerzitní Zavírák bude multižánrový

- 9 Jak se baví studenti Filozofické fakulty
- 10 Budějovický Majáles letos i na nových místech
- 11 Jak to vidí dramaturgové

12

ROZHOVOR

Absolvent univerzity bojoval proti Tálíbanu

- 18 Jezdit mě učil major od dragounů
- 20 Jak se rostliny zbavují přebytečné energie?
- 22 Podnikání s vůní kávy
- 24 Kaviár bez zabíjení
- 26 Jely na Slovensko, ale ochutnaly také Indii

CO SE CHYSTÁ

29

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, č. 9/2015

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branišovská 31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Spolupracovníci: Mgr. Alena Binterová, PhDr. Jiří Dvořák,
Ph.D., Ing. David Gela, Ph.D., Ing. Ivan Hájek, Ing. Bc.
Veronika Ježková, Ph.D., Ing. Miroslav Lidinský, doc. Ing.
Miroslav Maršálek, CSc., doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.,
prof. RNDr. Tomáš Polívka, Ph.D., Mgr. Jiří Váňa, Bc. Václav
Voska, prof. PaedDr. ThLic. Martin Weis, Th.D.

Fotograf: Aleš Motejl

Grafické práce a sazba: Radka Folprechtová, Hana Melčová
Jazyková korektura: Michaela Šlapáková

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvlasak@jcu.cz

JOURNAL je pětikrát ročně distribuován zdarma na Jihočeské
univerzitě, jejich fakultách a dalších vybraných místech.

Náklad 6 000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

ZAČÍNÁ VÝSTAVBA STUDENTSKÉHO KLUBU

Druhá etapa úpravy centrální části kampusu je u konce, 27. května ve 14 hodin bude vše slavnostně otevřeno. Zvelebování kampusu tím ale zdaleka nekončí. Na konci letního semestru se totiž začne stavět studentský klub, jeho dokončení je plánováno na začátek následujícího roku. V brzké době bude na webových stránkách univerzity vypsáno výběrové řízení na provozovatele kavárny. Pokud vás téma zajímá, přijďte 12. května v 17 hodin na diskusní pořad „Ptejte se rektora“.

2

NOVÉ PAVILONY ZEMĚDĚLKY

Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v dubnu slavnostně otevřela nově zrekonstruované pavilony v kampusu. Modernizace pavilonů A, C, D a E byla zahá-

jena v srpnu 2013 a celkové náklady na vybudování, zařízení a vybavení přístroji činily téměř 99 mil. Kč, velká část byla hrazena ze strukturálních fondů EU. V budově A se nově nachází studijní oddělení fakulty.

3

JOURNAL ZÍSKAL OCENĚNÍ

Univerzitní časopis Journal, který je na světě teprve druhým rokem, už získal zajímavé ocenění. Porota Komory Public Relations jej v desátém ročníku ankety „Firemní médium roku“ ohodnotila čestným uznáním. Prvenství si ve svých kategoriích odnesly magazíny Českých drah, statutárního města Pardubice a společnosti ČEZ.

4

NAVŠTÍVIL NÁS DRŽITEL NOBELOVY CENY

Nestává se každý den, aby na univerzitu přijel držitel Nobelovy ceny. Sir Paul Nurse, světově proslulý vědec, přední odborník v oboru buněčného cyklu a držitel Nobelovy ceny z roku 2001, navštívil v dubnu Přírodovědeckou fakultu JU. Sympatický Angličan, který se dlouhodobě zabývá výzkumem rakoviny, pohovořil před zaplněným sálem o kontrole buněčného cyklu.

ROK KULATÝCH VÝROČÍ

OSLAVY ZALOŽENÍ MĚSTA

První letošní významný milník již máme za sebou, před 750 lety totiž nechal český král Přemysl Otakar II. založit královské město České Budějovice. Oficiální oslavy město zahájilo vůbec prvním čtením listiny lokátora Hirza z 10. března roku 1265 k založení města, večer pak připravilo velkou multimediální show na náměstí Přemysla Otakara II. Během března si mohli návštěvníci v radniční výstavní síni prohlédnout výstavu pohřebních insignií Přemysla Otakara II. Soubor klenotů se skládá z koruny, žezla a jablka a byl objeven teprve v 70. letech minulého století. Oslavy výročí založení trvají celý letošní rok a měly by vyvrcholit na podzim odhalením sochy zakladatele města.

BUDĚJOVICE NA DEMARKAČNÍ LINII

Přesuňme se teď o několik staletí později, do května roku 1945. Zatímco města osvobozená před 70 lety americkou armádou, jako Plzeň nebo Český Krumlov, každoročně hrdě slaví konec války a jejich centry projíždějí vojenští nadšenci v jeepech, v bývalé sovětské sféře je většinou ticho po pěšině. Oficiálních oslav konce války se proto asi nedočkájí ani Budějovičtí. České Budějovice totiž ležely přesně na hranici demarkační linie a jejich centrum náleželo do sovětské zóny. Americké vojsko proto nemohlo do města vstoupit a předsunuté jednotky se u dnešního Dlouhého mostu otočily. České Budějovice pak bez boje obsadila 9. května 1945 v odpoledních hodinách Rudá armáda. „Německá posádka

Svět si letos připomíná 70 let od konce 2. světové války, Češi 600 let od smrti mistra Jana Husa a město České Budějovice 750 let od svého založení. Co pro nás tyto historické události znamenají dnes a jak si výročí připomínáme?

město kvapem vyklidila a spěchala západním směrem vzdát se americké armádě. Padnout do rukou Sovětů se nikomu nechtělo,“ říká dr. Jiří Dvořák z Historického ústavu Filozofické fakulty JU. Němci se ještě předtím marně pokusili sovětský postup pozdržet u Třeboně. Následující den se jednotky Rudé armády a armády Spojených států amerických setkaly na náměstí na společných oslavách osvobození města. „V Budějovicích vše proběhlo hladce, ale třeba v takových Bernarticích u Milevska ještě 8. května tekla krev, když tu ustupující jednotky SS povraždily 44 lidí,“ popisuje Jiří Dvořák. Hrůzy války si dnes asi těžko dokáže někdo představit. V rámci odsunu muselo po válce Budějovice opustit asi 7,5 tisíce budějovických Němců a významná německá menšina tak přestala prakticky ze dne na den ve městě existovat. Pokud vás téma zajímá podrobněji, 5. května od 16 hodin bude v Jihočeském muzeu představena kniha „České Budějovice pod hákovým křížem“. Podíleli se na ní i historikové z Filozofické fakulty JU.

SYMBOLICKÉ PODÁNÍ RUKY

Konec války a znovunabytou svobodu si připomene Jihočeská univerzita. Po loňské listopadové konferenci „Cesty ke svobodě“, která třem stovkám studentů připomněla 25 let od pádu komunismu, se nyní chystá akce s názvem „70 let od války: Svoboda znamená odpovědnost“. Uskuteční se ve středu 6. května v aule JU a je otevřená všem zájemcům. Ve dvou diskusních panelech od 14.00 do 17.30 promluví Petr Kolář, Štefan Füle, Erik Tabery, Pavel Ze-

man, Jakub Janda, Libor Grubhoffer, Jiří Šesták a Salim Murad. „Řešit se bude naše postavení v Evropě i aktuální problémy zahraniční politiky. Svoboda je vratká a je důležité si ji neustále připomínat,“ říká rektor Libor Grubhoffer, který nad akcí převzal záštitu. Univerzita si připomene 70. výročí osvobození ještě o týden později. V sobotu 16. května se vydá výprava do šumavského Nového Údolí/Haidmühle nedaleko Stožce, kde si kolem 11. hodiny na hraničním přechodu představitelé Jihočeské univerzity a Pasovské univerzity podají ruce jako symbolické gesto usmíření mezi dvěma národy a vzpomínku na konec války. Připraven je doprovodný program s muzikou a prohlídka muzea šumavských lokálek v historickém železničním voze. Pokud se chcete k výpravě připojit, odjíždí se v 8 hodin ráno z vlakového nádraží v Českých Budějovicích.

HUS JAKO SVĚDEK KŘESŤANSKÉ VÍRY

Další významné kulaté výročí nás čeká 6. července. V tento den roku 1415 byl v Kostnici upálen mistr Jan Hus. Pokud se o Husovu problematiku zajímáte hlouběji, neměli byste chybět na další zajímavé akci. Univerzita si totiž 600. výročí jeho smrti připomene tří denním sympoziem „M. Jan Hus – svědek křesťanské víry pro naši dobu“, které se bude konat 18.–20. května v klášterním sálu u kostela Obětování

Panny Marie na Piaristickém náměstí. Více než dvacítka hostů zde bude Jana Husa probírat ze všech možných úhlů – v historických, filozofických a teologických souvislostech, ekumenickém kontextu, v díle jiných autorů či z hlediska etických a společenských témat v jeho textech. „Pokud bych měl zmínit alespoň dva zajímavé hosty, pak by to byl známý historik Petr Čornej a teolog Ctirad Václav Pospíšil, který teď vydal obsáhlou knihu o Husovi a je spolupředatelem sympozia,“ říká dr. Jan Samohýl z pořadající Teologické fakulty JU v Českých Budějovicích. Kromě ní se na akci podílí ještě Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci a Česká christologická a mariologická akademie. Výstupem sympozia sice bude odborná vědecká publikace, ale samotné přednášky by měly být přístupné i širší veřejnosti. „Některá témata jsou sice náročnější, ale vzhledem k tomu, že o účast projeví velký zájem studenti gymnázií, pokusíme se tomu přizpůsobit,“ slibuje Jan Samohýl, který se sám bude věnovat rozboru Husových dopisů. „Je to trochu jiné čtení než De ecclesia. Hus je mi v dopisech obrovsky sympatický svou otevřeností, smyslem pro přátelství a osobní odvahou,“ dodává. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

HLEDÁNÍ JANA HUSA JE ODLUPOVÁNÍM IDEOLOGICKÝCH SLUPEK

Při příležitosti 600. výročí úmrtí mistra Jana Husa jsme si o této významné osobnosti povídali s profesorem Martinem Weisem z Katedry teologických věd Teologické fakulty JU.

Jaký je váš osobní postoj k postavě Jana Husa? Vytvořil se nějak v průběhu let?

Ten postoj se samozřejmě vyvíjel a odrážela se v něm doba, ve které jsem žil. Byl jsem chlapec z katolické rodiny, chodil jsem na vyučování náboženství a někdy ve třetí třídě nás paní učitelka postavila před ostatní děti se slovy: „Podívejte se, to jsou oni, co nám upálili Jana Husa.“ Malý kluk si samozřejmě říká, koho on upálil, a bylo mi to tehdy líto. Takové bylo tedy moje první setkání s Husem. Jako studentu gymnázia mi padla do ruky kniha „Československé dějiny“ jezuitského historika Ráčka, psaná v duchu prvorepublikového bojovného katolického apologetismu, kde se psalo, že upálení bylo v pořádku, protože Hus byl kacíř. Až později, když jsem měl možnost poznat díla jiných historiků, jsem se na Jana Husa začal dívat objektivněji, nejvíce mě posunulo studium Teologické fakulty a nakonec se moje doktorská promoce konala v Betlémské kapli, což pro můj vztah k Husovi mohu považovat za symbolické.

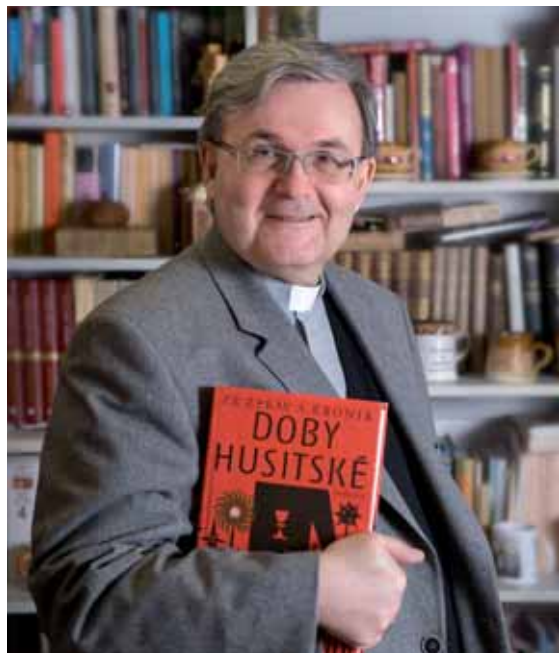
A dnes po letech tedy Husa vnímáte jak?

Osobně je mi Husova postava blízká a sympatická, protože se na něj dívám jako na člověka, který nebyl lhotejný a šel za hlasem svého svědomí. Uvědomme si, že vzešel z velmi chudých poměrů a dotáhl to na post rektora univerzity, byl jedním z otců Kutnohorského dekretu, byl přítelem krále Václava IV. Je

obdivuhodné, že ve chvíli, kdy je na vrcholu, najednou dokáže všechno zahodit a velmi ostře se postavit proti tomu nechutnému prodeji odpustků. Tuší, že si znepřátelí církev i krále, přesto do toho jde a neváhá obětovat kariéru v zápalu boje za pravdu.

Z dnešního pohledu je pravda velmi subjektivní záležitostí.

On to bral jako pravdu Boží, kladl velký důraz na Písmo svaté. Bible ať je našim soudcem. Doporučuji půjčit si knihu Ctirada Václava Pospíšila „Husovská dilemata“ nebo knihu Františka Šmahela „Jan Hus“. On tam vyzdvihuje jeden

okamžik soudního procesu v Kostnici, kdy se obě strany dostaly do patové situace. Soudci, kteří postupovali podle norem tehdy platného práva, Husovi říkali, že jej nemohou soudit podle hlasu jeho svědomí, ale podle svědectví a důkazů. Hus říkal, ať jej soudí jeho spisy.

Mimochodem Husův spor byl jen jedním kamínkem Kostnického koncilu, který řešil mnohem závažnější evropské otázky.

Samozřejmě. Kostnický koncil byl svolán králem Zikmundem, aby odstranil všechny nepravosti, aby se církev očistila tak říkajíc shora. Málo se ví, že po Zikmundově prohrané bitvě u Nikopole, která měla zarazit nápor islámských vojáků do Evropy, osmanští Turci překročili Dunaj a přímo ohrožovali střední Evropu. Zikmund věděl, že vše, co rozděluje Evropu, musí být odstraněno, včetně církevních nešvarů. A problematika trojpapežství skutečně hýbala Evropou. Výsledkem bylo, že jeden papež abdikoval, druhý byl uvězněn a sesazen a třetí opuštěn všemi svými příznivci, takže již neměl žádnou moc. V tomto případě se Zikmund projevil jako diplomat par excellence.

Pohled na postavu krále Zikmunda se postupem času mění. Už to není jen „liška ryšavá“...

Pravdou je, že Husovi například vymohl veřejné slyšení, když ho chtěl koncil odsoudit v nepřítomnosti. Na druhou stranu si uvědomme, že nemohl obětovat myšlenku koncilu mistru z Čech, tady v něm samozřejmě převládli politici. Říkal, jestliže tě odsoudí tvé dílo, tak se buď podrobíš, nebo budeš mučedníkem svého svědomí. Ve stížném listu české šlechty, který je poslán do Kostnice po smrti Jana Husa a Jeronýma Pražského, je to mimochodem vytýkáno všem „vyjma našeho pána Zikmunda, který je v tom, jak doufáme, nevinně“. To, že nechal upálit Husa pod svým glejtem, se objevuje až později po bitvě u Vítkov a neúspěšné kruciátě. Zajímavé je, že poté, co Zikmund po husitských válkách slíbil, že bude zachován

majetkový status quo, je relativně bez problému přijat za českého krále.

Každá doba se Husa snažila připodobnit k obrazu svému, podívejme se jen do minulého století.

Představte si cibuli a někde uprostřed té cibule je historický Jan Hus. Každá doba je jedna vrstva té cibule. Všechny ty slupičky dohromady nám vytvářejí obraz dnešního Husa. Za první republiky byl správný vlastenec proti katolíkům a nadevše ctil Jana Husa a husitství. Za komunismu se zase z Husa udělal sociální revolucionář. Zdeněk Nejedlý byl na jednu stranu kvalitní historik, ale některá svá díla psal z pozic a ve službách komunistické ideologie. V jeho pojetí Husa bylo náboženství pouze slupkou, přes kterou se vyjadřoval, dnes by nebyl knězem, ale revolucionářem. Když se o Husovi v 50. letech natáčel Vávrův velkoilm, nastal problém, jak z něj odstranit kněze. Umírající Hus na konci filmu říká, že chtěl spravedlivý řád pro lidi. To je ahistorický nesmysl, v těchto dimenzích ani nebylo možné v té době uvažovat.

Jak tedy dnes nazírat na Jana Husa? Nastal čas odloupnout slupky?

Kdybychom ty slupky zahodili, dostaneme možná neživotaschopný skelet, protože o Husovi toho z nezpochybnitelných zdrojů víme velmi málo. Takže spíše udělat tou cibulí průřez. Snažit se hledat v něm velkého Čecha, který nás může i v dnešní době oslovit svojí odvahou bojovat a vystoupit proti zlu, nebýt lhostejný. Obdivuhodné je, jak důstojně šel na smrt a tím ukázal, že je nevinný. Papež Jan Pavel II. ostatně při své první cestě do Československa řekl, že vnímá Husa už ne jako heretika, ale jako náboženského reformátora. Jinou otázkou je, jestli by měl být dnešní církví rehabilitován, to by bylo ahistorické. Omluva ano, ale nelze měnit dějiny. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

PROČ BYLY ZALOŽENY ČESKÉ BUDĚJOVICE?

Každé město má svůj příběh. S docentem Miroslavem Novotným z Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty JU jsme si při příležitosti 750. výročí založení Českých Budějovic povídali o počátcích města a důvodech jeho vzniku.

Jaká je nejstarší zmínka o Českých Budějovicích?

Příběh Českých Budějovic se začal psát v předjaří roku 1265, kdy zvíkovský purkrabí Hirzo z pověření krále Přemysla Otakara II. začal na soutoku Maše a Vltavy, nedaleko již starší osady Budivojovice, vyměřovat půdorys nového královského města. V rodném listě Českých Budějovic je tak jako datum narození uveden 10. den měsíce března roku 1265, kdy lokátor Hirzo listinně stvrdil dominikánům převzetí vyměřeného staveniště jejich budoucího konventu při západních městských hradbách.

Proč bylo vybráno právě toto místo?

Důvody vzniku měst mohou být nejrůznější, obvykle se však jedná o kombinaci několika aspektů. Založení Českých Budějovic bylo jedním z důležitých kroků panovníkovy politiky usilující o upevnění královských pozic v regionu s ohledem jak na přemyslovské zájmy v rakouských zemích, tak i na posílení centrální moci i v těch oblastech českého státu, které byly do té doby v rukou mocných velmožských rodů.

Které ale ne vždy respektovaly královskou autoritu.

A to byl rovněž případ doposud jen řídké osídlených a kolonizovaných oblastí přemyslovského státu na jihu Čech, kde klíčové postavení zaujímal významný rod Vítkovců. Založení Českých Budějovic, stejně jako nedalekého hradu Hluboká a cisterciáckého kláštera ve Zlaté Koruně, je proto nutné vidět optikou postupného utváření královské domény v tomto regionu, která měla oslabit mocenské ambice Vítkovců.

Počátky nového královského města, které převzalo zkrácený název původní nedaleké lokality Budivojovice, nebyly nijak snadné.

Město sice bylo založeno – z hlediska vojenského i hospodářského – na velmi vhodném místě, ale jeho výstavba a rozvoj neprobíhaly bez problémů. A i když se zatím jen řídké obydlené město těšilo přízni koruny, v neklidných časech poslední třetiny 13. století a zejména po smrti svého fundátora v roce 1278 na Moravském poli se jen obtížně vyrovnávalo s otevřenou nepřítelí Vítkovců, kteří dokonce v letech 1277 a 1279 město přepadli a vypálili. Teprve na přelomu 13. a 14. století se podařilo celkové postavení Českých Budějovic stabilizovat. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

Víte, že České Budějovice letos slaví 750 let od svého založení?

Jak se vám oslavy zatím líbí? Zaujala vás březnová oslava na náměstí?

**MARTINA PROVÁZKOVÁ, 23 LET,
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

O významném jubileu města samozřejmě vím. Zahájení oslav na náměstí se mi od začátku do konce líbilo. Mělo úroveň, zobrazilo kompletně celou historii města a bylo hezky spojené s vizuální stránkou moderního světelného umění. Popravdě řečeno o dalších etapách oslav vůbec nevím, i když se snažím sledovat kulturní program ve městě. Propagace ze strany města tedy v tomto ohledu trochu zaostává.

**RADEK HIESS, 22 LET,
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA**

O oslavách města samozřejmě vím a zatím se mi líbí. Oslava na náměstí byla velkolepá, líbilo se mi sládní světla a hudby. Celkově jsou oslavy 750 let dobře udělané a zorganizované a jsem zvědavý, co si pro nás město ještě nachystá.

**VÍT KUKAČ, 25 LET,
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

O oslavách města toho moc nevím. Víím, že na náměstí něco takového bylo, ale nijak mě program nezaujal, takže jsem se nezúčastnil. Pokud by město chtělo něco takového do budoucna dělat, tak by to asi příště mělo lépe zorganizovat a zpropagovat.

**JAN KOSCHANT, 23 LET,
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA**

Jelikož mám kulturní život ve městě rád, tak oslavy města sleduji. Akce na náměstí jsem se zúčastnil jen na chvílku a vcelku se mi líbila, jen nevím, jestli byla Lucie Bílá tou správnou volbou. Víím, že by měly být i další části oslav, ale zatím netuším jaké, kdy a kde.

UNIVERZITNÍ ZAVÍRÁK BUDE MULTIŽÁNROVÝ

Jihočeská univerzita připravila na konec semestru zcela nový festival. Jmenuje se Univerzitní Zavírák a na jeho organizaci se podílejí sami studenti.

Zatímco v zimním semestru už je portfolio univerzitních akcí poměrně bohaté (vzpomeňme na Votvírák, Vítání prváků, Ples JU, Miss JU nebo Volejbalový marathón o pohár rektora), na konci letního semestru dosud stálá akce chyběla. „V minulém roce sice během května a června proběhlo v kampusu několik akcí, ale většinu z nich organizovaly komerční subjekty mimo univerzitu. Chtěli jsme proto vytvořit něco vlastního,“ říká Jiří Váňa z rektorátu, který má studentské akce pod patronátem. Vznikl koncept dvoudenního multižánrového festivalu, na kterém se podílejí studenti ze Studentské unie JU, Mezinárodního studentského klubu, rádia K2 a dalších spolků.

Vše vypukne v úterý 12. května v 10 hodin na louce za kolejemi akcí „Iron Student“. Ta je inspirována překážkovým během „Spartan Race“, který je v současné době velkým hitem. V kampusu se samozřejmě uskuteční redukováná forma závodu s kratší tratí, i tak si ale jistě sáhnete na dno svých sil. Pokud se nestihnete sportovně vyřádit dopoledne, od 15 do 18 hodin je na louce připraven ještě Laser Tag. Úterý ale nebude jen o sportu. V klubu Akademické knihovny se uskuteční přednáška o dárcovství kostní dřeně, na místě budete mít možnost odběru krve a zápisu do registru dárců. Rádio K2 postaví za kolejemi kinematograf a po 21. hodině vás pozve na film „Hodinový manžel“. Paralelně bude v Bobíku (aula JU) probíhat silent disco a po jeho skončení můžete pokračovat

v klubu Beseda na „Goodbye Party“ nejen pro „erasmáky“.

Ve středu 13. května mohou gurmáni na „Gastrofestu“ ochutnat pokrmy, které uvaří sami zahraniční studenti. Připraveny jsou přednášky studentů o domovských zemích, tým rádia K2 nechá nahlédnout pod pokličku vysílání a celá akce vyvrcholí venkovním open-air koncertem na louce za kolejemi, kde od 17 do 22 hodin zahrají kapely Pub Animals, Noncitizen, Pirates of the Pubs a vítěz soutěže University Band Contest Náhodný výběr. Poté se ještě všichni mohou přesunout do města, kde se bude v klubech Beseda a K2 do ranních hodin konat závěrečná party.

„Chceme navázat na Vítání prváků, jehož organizaci jsme loni poprvé předali studentům a velmi se to osvědčilo. Univerzitní Zavírák je vůbec první akcí, kde spolupráce mezi školou a studenty funguje od samého začátku,“ doplnil Jiří Váňa. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv JU

JAK SE BAVÍ STUDENTI FILOZOFICKÉ FAKULTY

Paralelně s Univerzitním Zavírákem se bude v úterý 12. května konat další zajímavá akce, v tomto případě již léty prověřená. Budovu Filozofické fakulty JU totiž už počtvrté obsadí humanoidi.

Poprve se Odpoledne s humanoidy uskutečnilo v rámci oslav 20. výročí vzniku univerzity a od té doby si získalo velkou oblibu. Tato hravá akce je unikátní tím, že procházíte budovou fakulty a doslova na každém kroku se něco děje. Studenti dočasně „přebudují“ učebny například na kavárnu, ateliér, archiv nebo kino. Jednotlivé ústavy tak chtějí zábavnou formou představit svoji činnost, ať už kolegům z jiných ústavů, nebo široké veřejnosti. Začíná se kolem 13. hodiny a akce potrvá zhruba do 16. hodiny.

Studenti bohemistiky pro vás mají přichystanou poznávací hru s tajenkou. Složením tajenky se můžete dostat do učebny, kde pro vás bude připraveno stanoviště s dalšími úkoly a občerstvením. Ústav anglistiky se letos zaměří na britskou hudbu. Těšte se na promítání vtipných videí, zábavný test nebo hádání z nahrávek akcentů. K tomu můžete zakusnout něco typicky britského, třeba sušenky, octové brambůrky nebo sendviče. Germanisté připraví česko-německou tombolu, karaoke s největšími česko-německými hity a zúčastnit se můžete i jazykového kurzu „Němčina na dovolenou“. Karaoke můžete vyzkoušet i na Ústavu romanistiky, kde písně doplní i latinskoamerické tance. A jaká by to byla návštěva bez ochutnání italských, francouzských a španělských specialit? Na Ústavu kulturních studií budete poznávat filmové „záporáky“ a poslechnete si ukázky z ambientní hudby doplněné o promítání fraktálů. Historikové

mají připravené hudební pásmo, estetici studentskou konferenci o fenoménech dnešní doby, archiváři program s názvem „Babo rad! aneb Kulinářství, které léčí“ a archeologové se stejně jako v minulých letech přesunou před budovu fakulty, kde v raně středověké vesnici předvedou rozdělávání ohně křesadlem, výrobu textilu, lukostřelbu a k ochutnání bude i dobová kuchyně. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv JU

BUDĚJOVICKÝ MAJÁLES

LETOS I NA NOVÝCH MÍSTECH

Ulice, kavárny, divadla a kluby v Českých Budějovicích zaplní v posledním květnovém týdnu téměř 200 účinkujících všech žánrů. Již po dvanácté budou studenti pro studenty pořádat Budějovický Majáles – největší nekomerční festival v České republice.

Unikátní industriální divadelní prostor, profesionální hudební program, páteční open-air s afterparty až do rána a ještě mnohem víc pro vás chystá tým padesáti studentů. Letošní Budějovický Majáles se uskuteční od 25. do 29. května a slibuje zábavu i na několika nových místech. Majálem sem ožije i kampus Jihočeské univerzity. Od úterý do čtvrtka, vždy mezi 12. a 13. hodinou, se studenti mohou těšit na energická taneční vystoupení, improvizované divadlo Impira nebo vynikající pouliční muzikanty. „Na hodinku vždy oživíme kampus a ukážeme, proč vyrazit za Majálem i do města,“ slibuje člen organizačního týmu Martin Pikous. Ve spolupráci se všemi budějovickými vysokými školami si Majáles připravil také diskusní kavárenská posezení, kde budete moci dis-

kutovat mimo posluchárny o aktuálních společenských i uměleckých tématech. A pokud chcete vyrazit za hranice kampusu, navštívte ve středu na Sokolském ostrově miniveletrh „Studuj a pracuj v zahraničí“, který bude součástí snad zatím největšího otevřeného pikniku ve městě.

„Budějovický Majáles je unikátní festival od studentů pro studenty, festival pro obohacení kultury ve městě, ve kterém žijete i vy. Letošní ročník je odhalováním tajemství. Objevujte s námi program a možnosti, kam ještě jdou posouvat hranice studentské akce. Sledujte náš web www.budejovickymajales.cz a facebook. A hlavně přijďte. Nebudete litovat,“ slibuje Martin Pikous. ●

*Text: M. Vlasák, M. Pikous, L. Sikorová
Foto: archiv Budějovického Majálesu*

JAK TO VIDÍ DRAMATURGOVÉ

Lucie Bílková,
divadelní dramaturgyně

„Pro letošek jsme chtěli milovníkům divadel opět přichystat netradiční zážitek. Přiváženet zajímavé projekty nám nestačí, hledali jsme ještě něco

navíc. Něco speciálního. Proto se většina z představení odehraje v prostoru, který zatím nemá v našem městě obdoby. Který každý večer ožije divadlem a navazující afterparty. Najdete ho v areálu podniku Sfinx, bývalé smaltovny nádobí. My jsme se do toho místa zamilovali na první pohled – teď je řada na vás. Nedočkavci se sem budou moci podívat už týden před samotným Majálesem. V úterý 19. května tu vystoupí divadlo Continuo se svým představením ‚U Zdi‘.“

Petr Pouzar,
hudební dramaturg

„Hudební složku programu čeká letos několik změn. Tou největší je návrat k pořádání hudebního programu během celého týdne, v klubech,

majálesové kavárně a nově i na poněkud nezvyklých platformách. Vedle tradičních

večerů pořádaných pod hlavičkou Dark Side of Majáles máme připravené i tematické večery – program by tak měl nabídnout něco zajímavého pro všechny, od milovníků moderního folku přes fanoušky hardcoru až po naše rodiče. Letos na domácí scéně vzniklo tolik zajímavé hudby, že by se nám vše do jednoho dne open-airu nevešlo. Malým vrcholem programu tak bude středěční piknik. Velký hudební program pátku pak proběhne na Sokolském ostrově tak jako loni, opět s koncertem ve 22.00 a následnou in-door afterparty.“

Marcela Macháčková,
dramaturgyně street art scény

„Má dramaturgie má za cíl být svěží, přiváženet zábaavu, učít vás nové věci a nakonec být i vážná a umožnit zamyšlení v obecnější rovině. Jak si to představit?

Namátkou: od pondělí do středy jste zváni do Kulturní zpovědnice, kde budeme netrpělivě čekat na váš názor ohledně kultury v ČB. Úterý pak bude patřit alternativám k ‚normálnímu‘ fungování ve společnosti. Řeč přijde na bitcoiny, hackerství a mnoho dalšího. Středa je ve znamení majálesového pikniku, kde bude o tolik víc než jen posezení na dece s muffinem! Chystáme graffiti exhibici, nabídneme improvizovanou pláž, houpačky, milou hudbu, perfony a spoustu další zábavy. Tak dorazte!“

ABSOLVENT UNIVERZITY BOJOVAL PROTI TÁLIBÁNU

Rodáka z Chlumu u Třeboně Ing. Miroslava Lidinského (42) znají lidé z médií jako válečného veterána z konfliktu v Afghánistánu. Méně už se ví, že je absolventem Pedagogické fakulty JU a v letech 2005-2008 také vyučujícím oboru Zdravotnický záchranář na Zdravotně sociální fakultě JU. Během své kariéry prošel pohraniční policií, zásahovou jednotkou Policie ČR a Útvarem speciálních operací Vojenské policie. Po válečném úrazu se nyní naplno věnuje golfovým aktivitám, je prezidentem České golfové asociace hendikepovaných.

Pedagogickou fakultu JU jste vystudoval dálkově před patnácti lety. Jaká byla vaše cesta ke vzdělání?

Po vojně jsem nastoupil k Policii ČR, odsloužil jsem dvě krásná léta u pohraničnicků v Chlumu u Třeboně a pak jsem si stanovil vyšší cíl, kterým byla zásahová jednotka v Českých Budějovicích. Tam všechno začalo, spousta nových znalostí a dovedností. Cítil jsem potřebu doplnit si rozhled a vzdělání. V tu dobu Pedagogická fakulta JU otevřela nový bakalářský obor Sociální pedagogika. Byly to příjemné tři roky a rád na ně vzpomínám.

Pomohlo vám studium v praxi?

Zejména psychologie a filozofie mě zcela dostaly, dokonce jsem uvažoval, že bych se jim hlouběji věnoval v dalším studiu. K tomu nakonec nedošlo, protože jsem se začal specializovat na bezpečnostní obory a později jsem ještě vystudoval Vysokou školu pozemního vojska ve Vyškově. Dodnes mě ale zajímají problémy spojené s bytím a nebytím, třeba filozofie Friedricha Nietzscheho ve mně zanechala stopu. Pedagogická fakulta mě perfektně naučila základům psychologie, znalosti řeči těla a gest, to vše mi hodně pomohlo ve funkci policejního vyjednávače.

To je asi psychicky dost náročná práce.

Byla to jedna z nejnáročnějších specializací. Pracoval jsem i jako potápěč-pyrotechnik, kde to bylo spíše o odbornosti a psychické rezistenci. Tady ale stojíte proti člověku, vedete s ním rozhovor a musíte se ho pokusit dostat tam, kam potřebujete. Použít zbraň je až to úplně poslední. Musíte myslet několik kroků dopředu.

Sledoval jste nedávnou kauzu střelce v Uherském Brodě?

Samozřejmě. Kritizuje to spousta „expertů“, kteří ale u policie nikdy nesloužili. Nikdy nemuseli vníknout se zbraní v ruce do prostoru a identifikovat únosce a rukojmí. Kluci z obvodního oddělení zaslouží obdiv, jejich zákrok samozřejmě nemohl dosáhnout takové kvality jako u zásahové jednotky nebo Útvaru rychlého nasazení, ale takhle by se měl správný policista zachovat. Nestrčit hlavu do písku a čekat.

Jak vypadá práce u zásahové jednotky?

Zásahová jednotka je specifický útvar, který je servisní organizací pro složky, které nemohou disponovat silou. To znamená třeba pro kriminalisty, kteří potřebují zadržet pachatele. Úkolem je bezpečně provést zákrok s co nejmenším rizikem. Není to žádné zabíjäcké

komando, ale skupina policistů, kteří jsou perfektně vycvičení v taktice, střelbě, použití donucovacích prostředků, krizové intervenci.

Za jakých okolností jste se přetransformoval z policisty ve vojáka?

Po nešťastných událostech 11. září se v České republice zjistilo, že z bezpečnostního hlediska neexistuje mezistupeň mezi vojenskou a policejní prací. Vojenští specialisté plnili úkoly v zahraničí a nebyli cvičeni na boj s terorismem, policejní Útvar rychlého nasazení zase mohl zasahovat pouze na území ČR. Neexistovala jednotka k ochraně našich občanů v zahraničí nebo k ochraně kontingentů. Proto vznikl Útvar speciálních operací, do kterého byli draftováni zkušení lidé ze speciálních policejních a vojenských jednotek. Já jsem byl osloven v roce 2006. Skončil jsem u zásahové

jednotky a přešel pod Vojenskou policii, kam byl Útvar speciálních operací zařazen. V tu dobu už tam sloužilo několik mých bývalých kolegů.

Tušil jste, že vás čeká zahraniční mise?

S tím se počítá. Útvar plnil úkoly mimo území republiky a člověk už když nastupoval, věděl, že bude trávit hodně času mimo území ČR. Nejen v Afghánistánu, ale i v Iráku, Kuvajtu nebo na Balkáně.

Armáda je dnes na okraji zájmu společnosti, lidé mají pocit, že konflikty jsou daleko a netýkají se nás. O současných vojácích ze zahraničních misí se mluví jako o žoldácích. Proč?

Zásadní problém vidím ve špatné informovanosti české veřejnosti. V Afghánistánu

jsem sloužil pět a půl měsíce pod britským velením. Byli tam britští pěšáci, kluci kolem dvaceti let, kteří dobrovolně vstoupili do armády. Britská veřejnost je na ně hrdá, protože takzvaně „žerou písek“ jinde. Za to, že Britové mohou jezdit do kina a na pikniky, vděčí jen tomu, že se konflikty vedou mimo jejich území. Dobře si uvědomují nebezpečí terorismu.

Jsou radikální islamisté skutečnou hrozbou pro svět?

Bezpochyby je to extrémní nebezpečí. Je třeba si uvědomit, že tenhle konflikt je na tureckých hranicích. Není možné jej nechat narůst. Většina lidí, kteří z Islámského státu přeběhli, vykládala o poměrech na úrovni prvobytně pospolné společnosti. Násilí přebíjející násilí, exemplární tresty ve vlastních řadách, zhýralost. S tímhle se musí skon-

covat a myslím, že nazrává čas pro mnohonárodnostní operaci. I my jsme se bohužel v Afghánistánu setkali s exemplárním násilím, které bylo páčáno na ženách, starcích i dětech. Místní se báli mluvit, říkali, že až odejdeme, stejně se vrátí Tálibán.

Lidé také s napětím sledují vývoj situace na Ukrajině.

Ukrajina je na pokraji války a nikdo neví, jak se zachovají mocnosti. Podívejte se na Krym, to byla chirurgicky provedená zabírací operace, o které už se dnes nikdo nebaví. Hranice mezi Ruskem a Evropou už nemusí být na ukrajinských hranicích, ale na slovenských. Naše veřejnost pořád nechápe, že jsme součástí velkého vojenského uskupení, které nám zajišťuje naprostou bezpečnost. Nemůže se stát, že by někdo přišel na území ČR a prohlásil ho za své. Americký konvoj,

který projel naším územím, byl morálním důkazem spojenectví, ne demonstrací síly.

Nestala se z průjezdu konvoje klasická mediální hysterie?

Stala. Dnes jsem se v Poslanecké sněmovně bavil s lidmi, kteří se věnují bezpečnostní politice, a položili jsme si otázku, co by se stalo, kdyby z Ostravy do Mariánských Lázní projížděl český konvoj. Přicházeli by se lidé podívat? Byla v tom zvědavost, úcta k Američanům, k NATO? Jak by se chovali k našim

vojákům, kteří také jezdí na zahraniční mise a přispívají k mezinárodní stabilitě? Třeba tím, že znemožňují teroristickým skupinám, aby se bezpečně cvičily, infiltrovaly na Západ a rozdmýchávaly tady napětí. O tomhle se nemluví. Všichni vidí pouze ekonomickou stránku věci a řeší, že tam nemáme co dělat. „Kdybychom Araba nechali, nic nám neudělá,“ slýchávám velmi často. Tak to není. My tam přece nejedeme bojovat s rolníky, kteří tam musí pěstovat mák na opium, protože je Tálibán šikanuje.

Jaká je dnes válka? Dokáže si ji vůbec Čech představit? Nakolik je ještě konvenční?

Já myslím, že si ji nedokáže představit. Nedovedu si představit, že by dnes nějaký stát provedl konvenční vpád na území jiného státu. To je v současných světových podmínkách prakticky nereálná věc. Sice se to děje na Ukrajině, ale tam vlastně bojují tři armády – ukrajinská, separatistická a armáda složená z námezdních kontraktorů. Myslím, že budoucí války budou hybridní a povedou je pouze speciální jednotky, které budou vycvičené na provádění chirurgických operací daleko v týlu nepřítelů pro zadržení konkrétních cílů, ochromení něčeho.

Jsmete tedy vlastně schopni bránit naše území?

Domnívám se, že ne. Dnes to není ani o počtu vojáků, ani o výzbroji. Je to spíš o tom, že v případě zhroutilí systémů nastane globální válka, chaos, drancování, zkolabují celé společnosti. A pak jsou spíše než skvěle vycvičená armáda účinnější dobře motivované aktivní zálohy. Takhle otázka je v ČR naprosto opomíjená. Zájemci jsou, ale podmínky v tuto chvíli nejsou dobře nastaveny, ať už z hlediska kompenzace ze strany zaměstnavatele, nebo zajištění výstroje a výzbroje a umožnění

kvalitního výcviku, který by se měl ověřit například v nasazeních do stabilizačních operací.

Mluví se o tom, že máme špičkové vojenské chirurgy a chemiky. V jakém stavu je vlastně česká armáda?

Často se setkávám s otázkou, jestli do zahraničí vyjíždějí pouze specialisté a speciálně vycvičené jednotky. Na zabezpečení úkolů je připravena celá armáda, tedy zabezpečovací služba, strážní služba a provinční rekonstrukční týmy. V afghánském Lógaru měli naši vojáci za úkol ochránit bezpečnostní experty při výjezdech mimo základnu. Ti měli v lokalitě začít budovat infrastrukturu. Provinční rekonstrukční tým myslím odvedl skvělou práci. Razily se studny, stavěly silnice, rekonstruovaly mosty, začalo se řešit pěstování i jiných plodin než jen máku. Během našeho působení v Gerešku byly postaveny tři školy. Všechny tři byly bohužel vypáleny, na jednu byl spáchán teroristický čin za plného provozu, což je nepochopitelné.

Co přesně bylo vaším úkolem v afghánském konfliktu?

V jihoafghánské provincii Helmand jsme jako speciální síly nahradili britskou jednotku SAS. Fungovali jsme jako represivní ochrana, která

Často jsme plnili úkoly za hranicemi nepřítelů. Klíčové proto bylo získávání informací od místních obyvatel.

za pomoci zpravodajských služeb vyhledávala možná nebezpečí, třeba útok na základnu nebo konvoj, a preventivně prováděla útočné protiteroristické operace. Podíleli jsme se na „čistících“ pracích přímo v objektech, prováděli jsme chirurgické zákroky za linií nepřítele, zadržovali významné zločince a zajišťovali přímou ochranu celému velení. Britové v čele s plukovníkem Wesleyem si naší práce velmi cenili.

Média nám neustále servírují obrázky vousatých samopalníků střílejících do vzduchu. Jaký byl Afghánistán doopravdy?

Zásadní problém Afghánistánu byl ten, že si ho Al-Káida pronajala jako bezpečné místo pro výcvik svých lidí. Hnutí Tálibán zde násilím převzalo moc a tvrdě uplatňovalo právo

šaría. Pro nás bylo indikátorem nebezpečí, když místní rolníci utíkali do pouště. To jsme věděli, že je Tálibán nablízku a povede proti nám intenzivní boj. Nakonec bylo třeba k jeho vytlačení plošné vojenské operace. Tálibán tím přišel o teritorium a zdroj peněz z pěstování máku, ze kterého platil žoldáky. Za roční sklizeň se dávalo rolníkům asi 200 dolarů, z toho se nedá vyžít. Měli jsme dokonce za úkol likvidaci varen heroínu, kde Tálibán obrovským způsobem zhodnocoval výnosy na úkor chudáků, kteří pro něj mák sklízeli.

Válka je zkrátka byznys.

Když jsme obsadili nepřátelský compound, odkud se vedla těžká obrana, našli jsme playstationy a pornočasopisy. Těžko uvěřit, že tohle jsou ti praví muslimové. Byla to směska námezdních bojovníků ze všech konfliktů světa, kteří uměli velmi tvrdě bojovat. S nejzavilejšími tálibánci jsme se prakticky neseptkali, naopak jsme zadržovali třeba Čečence, Tádžiky, Turkmeny, Indy nebo Malajce. To všechno byli kontraktoři bojující za 14 dolarů na den. Zapojili se ale i místní zemědělci, kteří si za pár dolarů vystříleli zásobník kulašníkova ve chvíli, kdy projížděl konvoj.

Jak se vám podařilo navazovat kontakt s místními?

Musíte se umět přizpůsobit, my jsme tam nebyli doma. Často jsme plnili úkoly za linií nepřítele, někdy i 20 km za frontou. Získání důvěry a informací pro nás bylo klíčové. Věděli jsme, koho zdravít a jak se chovat v určitých situacích. Například, že nemůžeme prohledávat ženu a dětem můžeme dát vodu nebo čokoládu pouze s dovolením nejstaršího. Pak nás místní pozvali na čaj a začali s námi hovořit. Třeba o tom, že kolem projížděli dva chlapi na motorkách s velkými pytli. Tušili jsme, že to mohou být lidé, kteří vezli miny do první linie. A skutečně, přes noc jsme udělali akci a přerušili jim zásobovací linii.

Každá mise je velmi nebezpečná, vy sám jste přišel k těžkému úrazu.

Každý voják musí počítat s nejhorsím. Já jsem měl velké štěstí, protože moje zranění se normálně neslučuje se životem. Podě mě dopadla protitanková raketa RPG 7, která je primárně určena na ničení obrněné techniky. Kdyby mi dnes někdo řekl, ať tam jdu znovu, tak pouze se svými kolegy, se kterými jsme doslova dýchali jeden za druhého. Víme o sobě, a když má někdo nouzi, ostatní se o něj postarají.

Říká se, že lidé, kteří se vracejí z války, mnohdy kvůli otřesným zážitkům nejsou schopni začlenit se do normálního života. Nepřišly vám pak běžné starosti malicherné?

Přišly. Spíš jsem se ze začátku děsil toho, že to tady nikdo nechápe. Pak jsem se v knihách dočetl, že je to běžný syndrom po návratu, kdy je člověk rozčarován povrchností a neinformovaností. Proto když můžu, jedu diskutovat se středoškoláky o otázce našich zahraničních misí a terorismu. Terorismus je slovo, které všichni používají, ale málokdo jej umí definovat. Ani nás terorismus do budoucna nemine, otázka je, jak na něj budeme reagovat.

Uvědomuje si profesionální voják absurdnost války? Že je to maření životů ve hře mocných?

Já myslím, že uvědomuje. Ale jeho životní poslání je dobře plnit svoji práci, splnit úkol. Každý z vojáků věří, že dělá správnou věc a že nad ním stojí lidi, kteří to dělají s tím nejlepším vědomím a svědomím.

Obraťme list. V posledních letech se naplno věnujete golfu. Jak jste se k němu dostal?

Po mém zranění v roce 2008 jsem začal šilhat po nějakém sportovním vyžití. Všechny sporty, které jsem dříve dělal, od skákání po lezení, nepřipadaly v úvahu.

Shodou okolností jsem objevil stránku European Disabled Golf Association, která pořádá vlastní tour. Nejdříve mi přišlo, že golf zvládne každý. Když jsem ale po prvním odpalu vysekl drn trávy a málem si vykloubil rameno, bylo jasné, že to taková legrace není. Začal jsem poctivě trénovat, až mě golf zcela pohltil. A následující rok jsem jel na turnaj do Holandska, kde jsem odehrál první turnajové kolo.

Jak se vám na prvním turnaji dařilo?

Skončil jsem druhý ve své kategorii. Postupně jsem se během let propracovával do první kategorie. Nastartovali jsme také projekt „Golf bez bariér“, který ke golfu přitahuje lidi se zdravotním hendikepem a jejich nejbližší okolí. V tuto chvíli je nás více než šedesát výkonnostních hráčů, z toho je deset lidí v reprezentaci ČR a jezdí na evropské turnaje. Pětkrát za sebou se nám podařilo vyhrát evropský pohár ve své kategorii a pět hráčů je v top ten, což je velký úspěch pro Českou republiku.

Jste prezidentem České golfové asociace hendikepovaných. Máte ještě čas si zahrát?

Bohužel jsem teď spíše funkcionář, než abych pořádně trénoval. Práce je hodně, v tuto chvíli už máme ze sta golfových resortů v ČR 38 zapojených v projektu „Golf bez bariér“, máme několik tréninkových centrech, jedno i v ČB ve škole pro sluchově postižené. Podporují nás špičkoví hráči i osobnosti jako Marek Eben nebo Ondra Bank, kteří jezdí na naše akademie pro veřejnost a děti. Zrovna dnes jsem ve Sněmovně řešil detaily golfové akademie pro novodobé veterány bezpečnostních sborů z různých zemí světa, bude to taková sportovní společenská událost, kde si budou moci poprvé vyzkoušet golf pod vedením špičkových hráčů. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Miroslava Lidinského

JEZDIT MĚ UČIL MAJOR OD DRAGONŮ

Docent Miroslav Maršálek (60) patří mezi přední české odborníky na chov a výcvik koní. Rodák z Klatov vystudoval zootechniku na tehdejší Provozně ekonomické fakultě v Českých Budějovicích, dnes je vedoucím Katedry zootechnických věd na Zemědělské fakultě JU. Kromě toho je prezidentem České hipologické společnosti, národním rozhodčím České jezdecké federace a členem Rady genetických živočišných zdrojů ČR.

První český prezident Tomáš Garrigue Masaryk, celoživotní vášnivý jezdec, ve svých pamětech popisuje svoji nejstarší vzpomínku, jak splašený kůň přeskakuje malé dítě. První vzpomínka docenta Miroslava Maršálka pochází rovněž z útlého dětství. „Ve čtyřech letech mě doma posadili na koně. Kobyla ale měla rozum, a tak se sebrala a šla domů do stáje, já jsem se držel za chomout. Otevřel jsem jí dveře do stáje a zase za sebou zavřel. Rodiče chodili po celé vsi a hledali mě, až po dvou hodinách někoho napadlo podívat se do zavřené stáje a tam jsem seděl s kobyhou a povídali jsme si,“ vypráví Miroslav Maršálek. Od mládí doma pomáhal se zemědělstvím. Pamatuje dobu, kdy na vesnici dělalo všechnu práci osmnáct párů koní, i jejich postupný úbytek a nahrazení technikou. „Když jsem byl malý školák, ve vesnici ještě byli koně. Proorával jsem s nimi mák. To se postaví na pole osmiletý kluk, vede kobyhu u huby a chodí s ní celý den, každý v jedné řadě. Od deseti let už jsem jezdil s hrabačkou,“ říká.

DRAGONSKÁ DREZURA NA STŘEDNÍ

Kvůli koním se přihlásil na střední zemědělskou školu u Klatov, kde si už vyzkoušel opravdové jezdeckví. „V Klatovech býval pluk dragonů, mě ještě učil jezdit major Hess, který pamatoval první republiku. To byla zkušenost! Kdybych tohle udělal svým

studentům, tak utečou všichni po první půlhodině. Z hodiny jsem chodil s krvavými nohama. Jezdili jsme na dvoře na asfaltu, žádný písek a piliny. Sebral nám třmeny, abychom se neměli o co opřít, a házel po nás míč, který jsme mu vraceli zpátky. Nebyl ani čas přemýšlet nad tím, jestli se udržíme na koni. Bylo to fyzicky náročné, ale s touto zkušeností už zase není tolik věcí, které by mě v praxi překvapily,“ popisuje náročný výcvik. Další kroky vedly na vysokou školu do Českých Budějovic, s ježděním tu na čas skončil. Po vojně se vrátil zpět už jako zaměstnanec fakulty. Přes semestr učil studenty, o prázdninách pracoval jako zootechnik, insemináční technik, v zimě bahnil ovce a v netolickém hřebčíně si po pěti letech znovu osedlal hřebce. Na fakultě založil jezdecký spolek a zavedl předmět jezdeckví. Ten se dodnes v rámci studijního oboru Zootechnika vyučuje. „Praktická zkouška je jedna z nejtěžších na fakultě, obdobná licencím České jezdecké federace, kde jsem léta dělal člena licenční komise.“ O tom, že obor Zootechnika, který se vyučuje pouze v Praze, Brně a Českých Budějovicích, není procházkou růžovým sadem, svědčí i jeden z největších propadů na univerzitě. Miroslav Maršálek ale snížení úrovně absolventů nehodlá dopustit.

ZÁCHRANA GENETICKÝCH REZERV

V ohradách Zemědělské fakulty se momentálně pasou kromě chladnokrevných koní

ještě tři starokladrubští koně a tři čeští teplokrevníci. Chladnokrevníci, kam patří slezský norik, českomoravský belgik a norický kůň, jsou oproti teplokrevníkům klidnější a trpělivější a hodí se na práci v lese nebo k tahu. Slezský norik patří mezi genetické živočišné zdroje a Zemědělská fakulta dbá, aby se udržely původní vlastnosti koně a nedocházelo ke křížení s jiným plemenem. Slezské noričky jsou i mediálně známé kobyly Rula a Sasanka, které fakulta loni dočasně zapůjčila na Šumavu pro dopravu turistů. Sasanka je matkou údajně nejhezčího plemenného hřebce v republice. „Můj požadavek na koně je, aby byl hodný, pokud možno zdravý a aspoň trochu výkonný. Jsem rád, že už koně můžeme mít venku, protože jsou pak klidnější ke studentům, kteří to s nimi ještě neumí,“ říká Maršálek a po očku sleduje procházející dívku, která u obory bezelstně poplácá zezadu Sasanku po zadku. „Vidíte, s kobyloou to ani nehne, tohle by jiný kůň nedal.“

KOBYLY UTÁHNOU 24 METRÁKŮ

Pokud chcete vidět naše chladnokrevníky v akci, v sobotu 16. května se v areálu univerzity koná již tradiční kvalifikace na mistrovství republiky soutěže chladnokrevných koní. Uvidíte těžký tah v saních, ovladatelnost koní v kládě a parkur s vozem, tedy soutěže, které mají demonstrovat kvalitu přípravy koní pro práci v lese. Vždyť také naše kobyly tahaly na saních po trávě zátěž 24 metrů! Loňský ročník ovšem pro Miroslava Maršálka neskončil úplně šťastně – výměnou za Rulu a Sasanku dostal ze Šumavy na převýchovu dva hůře zvladatelné valachy. Během závodů se bohužel koně při zapřahání splašili a Miroslav Maršálek utřil tržnou ránu kopytem do hlavy. I s tím musí zkušený koňář počítat. „Každý kůň je jiná osobnost, má vlastní rozum. Musí platit, že člověk rozhoduje a kůň poslouchá. Nejlepší je být v pozici vůdce stáda. Všechno je o spolupráci a dohodě,“ tvrdí. A právě o spolupráci člověka

a koně bude přednáška Miroslava Maršálka v rámci „Akademických pŮlhodinek“, která se uskuteční v úterý 28. dubna od 14 hodin ve studentském kostele BIGY. „V Čechách je dnes asi 82 tisíc koní, před deseti lety to bylo pouze 18 tisíc, což je obrovský skok. Ale myslím, že trh je již nasycen. Pro koně vidím perspektivu v rovně sportovní a rekreační, ale věřím i v jejich návrat do lesů a uplatnění při práci. Pokud kůň přestane pracovat, ztrácí svoji podstatu. Uplatnění vidím i při nejrůznějších terapiích. Kůň je úžasně empatické zvíře. V Americe už mustangy využívají na převýchovu vězňů a ti lidé se po roce starání o koně opravdu změní. Vědí, že kůň je poctivý a nic jim neodpustí,“ uzavírá Miroslav Maršálek. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

JAK SE ROSTLINY ZBAVUJÍ PŘEBYTEČNÉ ENERGIE?

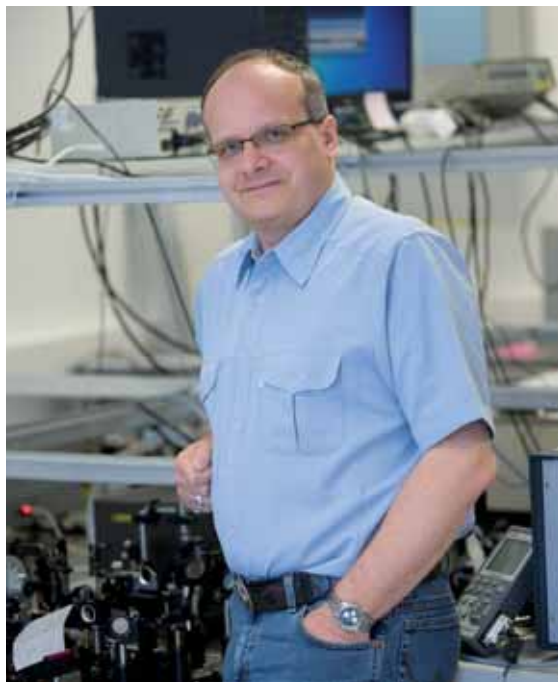
Jihočeští vědci objasnili způsob, jakým rostliny a mikroorganismy přeměňují přebyteky světelné energie na teplo. Jejich objevu se věnoval i prestižní časopis Nature Chemical Biology.

Definici fotosyntézy, díky níž může na Zemi existovat život, zná ze školy asi každý. Málokdo už ví, že kromě sběru světla a jeho přeměny na energeticky bohaté látky, jako jsou cukry, se za fotosyntézou skrývají mnohem složitější procesy. Rostliny a mnohé mikroorganismy jsou, na rozdíl od zvířat, fixovány na jedno místo a v době intenzivního slunečního záření tak nemají možnost přesunout se do stínu. Ideální fotosyntetické podmínky jsou přitom za nižšího osvětlení, když je pod mrakem, s východem nebo západem slunce. Když se do rostlin opě polední slunce, fotosyntetický aparát není schopen všechnu světelnou energii zpracovat a mohou se tvořit velmi nebezpečné látky, které způsobují destrukci proteinových komplexů nezbytných pro fotosyntézu. Takový stav může být pro rostlinu nebo jiný fotosyntetický organismus likvidační.

SPOLUPRÁCE S TŘEBONÍ

Rostliny proto musí nějak zařídit, aby se v případě vyšší intenzity světla mohly zbavovat přebytečné energie. „K tomu slouží karotenoidy, s nimiž už pracuji skoro 20 let. Dosud se vědělo, že dokážou bezpečným způsobem zbavit chlorofyly energie a přeměnit ji na teplo, ale přesný molekulární mechanismus byl předmětem hypotéz,“ vysvětluje profesor Tomáš Polívka z Ústavu fyziky a biofyziky Přírodovědecké fakulty JU. A právě jednu z těchto hypotéz se sedmičlennému vědeckému týmu kolem Tomáše Polívky a Romana Sobotky z Mikrobiologického ústavu Akademie věd ČR

v Třeboni podařilo prokázat. Jak už to bývá, svoji roli sehrála náhoda. „Tým kolem Romana Sobotky už léta zkoumá, jakým způsobem sinice ‚staví‘ své fotosyntetické systémy. Během tohoto výzkumu objevili proteiny, které jsou vytvářeny především při vyšších světelných intenzitách, a hlavně se dokážou velmi rychle zbavovat pohlcené světelné energie. Tyto proteiny se jim podařilo izolovat. Jednoho dne za mnou Roman přišel s tím, že by potřebovali změřit rychlost, kterou se chlorofyly vázané v těchto proteinech zbavují energie. Když jsme poté provedli měření a zpracovali výsledky experimentů, viděli jsme něco, co už vědci zabývající se fotosyntézou hledají téměř dvacet let,“ popisuje Polívka.

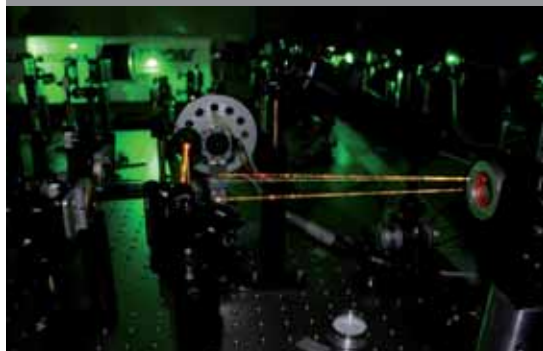
ZÁKLADEM JSOU UNIKÁTNÍ VZORKY

Role při výzkumu, který trval přibližně dva roky, byly jasně rozděleny. „Kolegové z Třeboně jsou špičkoví biochemici a molekulární biologové, kteří umějí najít a izolovat proteiny a připravit hotový vzorek, který my fyzikové pomocí spektroskopických metod dále měříme. Díky našim laserům můžeme studovat extrémně krátké děje v časových škálách od desítek femtosekund až po nanosekundy, tedy procesy rychlejší než biliontina sekundy,“ vysvětluje Tomáš Polívka a ukazuje na přístroj zvaný femtosekundový spektrometr. V tomto případě spektroskopické metody jasně ukázaly, že světelná energie pohlcená chlorofylem je zhruba za dvě pikosekundy přenesena na molekulu karotenoidu, který energii převede na teplo.

Femtosekundový spektrometr vypadá na pohled pro laika poněkud chaoticky, vše má ale jasně daný význam. „Schéma experimentu je součástí našeho know-how. Lasery generující velmi krátké světelné pulzy jsou už dnes komerčně využívanou záležitostí a i přes vysokou pořizovací cenu tato zařízení vlastní spousta laboratoří po celém světě. Takže pokud chcete dosáhnout unikátních výsledků, musíte se buď snažit vylepšovat experiment a přicházet s novými nápady, nebo spolupracovat s lidmi, kteří disponují unikátními vzorky. My se snažíme dělat obojí,“ říká Tomáš Polívka a dodává, že pracují se vzorky fotosyntetických mikroorganismů z celého světa.

VĚDA JE O KONTAKTECH

Společný objev, který má pro studium fotosyntézy světový význam, už Tomáš Polívka prezentoval na vědeckých konferencích v USA, Argentíně, Maďarsku a Německu. Vyvrcholením publicity byl článek v prestižním časopise Nature Chemical Biology, který vyšel letos v dubnu. „Pokud chcete publikovat v takovémto časopise, je třeba mít určité renomé, a především dostat objev co nejvíce do povědomí vědecké komunity. To se nám

podařilo. Také jsme na konci článku naznačili, že studované proteiny se sice týkají pouze sinic, jsou ale evolučně staršími příbuznými anténních proteinů rostlin, takže existuje jistá pravděpodobnost, že ochranné mechanismy u evolučně pokročilejších organismů fungují stejně. Již loni na podzim při setkání na konferenci v Argentíně jsme se dohodli s kolegou z Itálie, který studuje podobné, ale evolučně pokročilejší proteiny izolované z mechu, že přiveze proteiny k nám do laboratoře a pokusíme se zjistit, zda ochranné mechanismy fungují stejně. Experimenty jsme společně provedli letos v březnu a naměřená data zatím naznačují, že by mohlo jít o stejný princip,“ říká Tomáš Polívka.

CHCETE STUDOVAT FOTOSYNTÉZU?

Zajímá vás fotosyntéza a chtěli byste se jejímu studiu věnovat detailně? Na Přírodovědecké fakultě JU existuje obor Biofyzika, který je díky spolupráci s Biologickým centrem AV ČR a Mikrobiologickým ústavem AV ČR v Třeboni na fotosyntézu úzce zaměřen. Také můžete zkusit studium Biologie, kde se v magisterském oboru Fyziologie rostlin dozvíte o fotosyntéze spíše z biologického hlediska. Ať už se rozhodnete pro kterýkoli obor, budete v těch nejpovolanějších rukách, protože výzkum fotosyntézy na Jihočeské univerzitě je na světové úrovni a disponuje širokou sítí zahraničních kontaktů. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

PODNIKÁNÍ S VŮNÍ KÁVY

Ekonomická fakulta představila v rámci Klubu absolventů EF nový cyklus přednášek zajímavých osobností z podnikatelského prostředí s názvem „Srdcaři aneb podnikáme jinak“. Prvním hostem byla Jana Draganovská, která je majitelkou a provozovatelkou pražírny kávy.

Myšlenkou celé akce je prezentovat studentům a absolventům fakulty takový koncept podnikání, který není primárně založen na vytváření maximálního zisku, ale uznává hodnoty jako seberealizace, udržitelnost nebo poctivost k zákazníkovi i sobě samému.

„Je důležité vidět podnikání v širších souvislostech. K tomu by měl kromě řady jiných věcí přispět i projekt „Srdcaři aneb podnikáme jinak“. Osobité příběhy zajímavých podnikatelů mohou aktivizovat studenty a v ideálním

případě je třeba inspirovat k založení vlastní firmy,“ uvedl děkan Ekonomické fakulty JU Ladislav Rolínek.

V rámci diskusního večera bylo možné nahlédnout do mnoha zajímavých oblastí. Majitelka pražírny hovořila nejen o prvopočátcích své podnikatelské činnosti a zdrojích inspirace, ale i o překážkách, které musela na své cestě překonávat. Součástí povídání o kávě byl i exkurz do správného způsobu přípravy tohoto oblíbeného nápoje a účastníci živě diskutovali nejen nad vzorky čerstvé i pražené kávy.

Můžete nám stručně představit vaše podnikání?

Již čtvrtým rokem provozuji v českobudějovické Panské ulici malou pražírnu. Prostor jsem si vybrala tak, aby vyhovoval mým potřebám a zároveň vyzařoval osobitého ducha. V obchůdku v současnosti nabízím patnáct druhů kávy typu arabica a jednu robustu. Na požádání mohu namíchat libovolné směsi, takže je tu velký prostor pro kreativitu. Káva do pražírny putuje čerstvá, a to prakticky z celého světa. Moji zákazníci mají kromě nákupu kávy možnost degustace libovolného druhu přímo na místě.

Jak jste začínala? Co nebo kdo vás inspiroval?

Dříve jsem pracovala jako řadový zaměstnanec v manželově firmě a razila jsem názor, že nikdy v životě nechci podnikat. Postupem času se mé názory změnily, chtěla jsem být více svobodná a také jsem potkala přátele, kteří už s pražením kávy měli bohaté zkušenosti. Velmi mě vše okolo kávy nadchlo, protože sama jsem kávu pila ráda, a mým přáním bylo mimo jiné přispět ke zlepšení kultury přípravy a konzumace tohoto nápoje. Pro založení živnosti jsem nepodnikala žádná promyšlená kroky, neměla jsem k dispozici detailní podnikatelský plán ani finanční analýzy. Snažila jsem se vnímat věci, jak přicházely, a hlavně dělat všechno naplno a poctivě. Hlavně jsem nechtěla nic ošidit, vše jsem chtěla mít takzvaně čisté.

Byly nějaké nepříjemné situace a překážky, které jste v průběhu let musela překonat?

Ano a nebylo jich málo. Již v prvopočátku

jsem hodně řešila pronájem prodejních prostor. Nacházely se v dezolátním stavu a byla nutná jejich kompletní rekonstrukce. Běhání po různých úřadech mě velmi vysilovalo, ale ta námaha za to stála. Prostor je funkční, zajímavý a pro zákazníky příjemně útulný.

Nezdary mě neminuly ani při pražení kávy, kdy jsem si spálila několik várek. Ale to patří k věci. Člověk se právě těmito chybami nejvíc naučí. Prošla jsem sice několika kurzy, ale nejlepší je vždy to, co si člověk zažije na vlastní kůži. Při vaření kávy je také dobré si nanečisto

zkazit a vylít několik desítek šálků, tím vším se člověk učí a posouvá dopředu.

Jaké je vaše motto? Co byste vzkázala studentům, kteří chtějí začít podnikat?

Důležité je dělat věci tak, jak nejlépe dovedete, a být pravdivý. Toho se držím už od začátku. I když to někdy tak nevypadalo, nakonec se mi tento přístup jednoznačně vyplatil. Je důležité naslouchat příležitostem, které život přináší, vnímat proud. Vše ostatní pak přijde samo. ●

Text: Veronika Ježková

Foto: Aleš Motejl

Akce „Srdcaři aneb podnikáme jinak“ se koná pravidelně vždy první úterý v měsíci. Pro bližší informace sledujte facebook EF JU. Dubnovým hostem byl pan Jiří Šemík, majitel cyklopenzionu Blanský les. V květnu představí svůj příběh Martin Kubáč, majitel firmy zabývající se prodejem anglických designových jízdních kol.

KAVIÁR BEZ ZABÍJENÍ

PŘEŽÍVAJÍ DÍKY UMĚLÝM CHOVŮM

Jeseteři jsou fascinující a tak trochu tajemné ryby. Patří k nejstarším rybám světa, vyskytují se pouze na severní polokouli, na rozdíl od jiných ryb poměrně pozdě pohlavně dozrávají a dožívají se velmi vysokého věku. Například vyza, která také patří mezi jeseterovité ryby, se může dožít i více než sta let. Do čeledi jeseterovitých patří i méně známí lopatonosové. Jeseteři mají neobyčejně těžký osud a některým druhům hrozí vyhynutí. Může za to člověk, a to jednak nezodpovědným drancováním jeseteří populace kvůli produkci kaviáru, a také zabraňováním jejich přirozené reprodukci. „Jeseteři jsou schopni se za svůj život ve dvou až tříletých cyklech opakovaně vytříit. Sice někteří dospívají až kolem patnáctého roku života, ale díky dlouhověkosti mají třeba dalších 80 let, aby se mohli ještě několikrát přirozeně reprodukovat,“ říká inženýr David Gela z Genetického rybářského centra Fakulty rybářství a ochrany vod ve Vodňanech. Jeseterovité ryby žijí střídavě ve slané a sladké vodě a po

Fakulta rybářství a ochrany vod ve Vodňanech v minulých měsících prezentovala unikátní objev, díky němuž není třeba kvůli produkci kaviáru zabíjet ohrožené jesetery.

většinu života migrují do horních úseků řek, kde se rozmnožují. Takto alespoň vypadá už miliony let jejich přirozený migrační tah. Jenže ten je vlivem lidské činnosti značně omezený, protože na většině velkých řek jsou vystaveny překážky, které přirozené reprodukci zabraňují. Velkým problémem je také rozsáhlý nelegální lov a černý trh s kaviárem. V Severní Americe je ochrana jeseterů legislativně poměrně dobře ohlídána, ale v Rusku a Asii často dochází k rozsáhlému plnění řek. Jeseteři jsou tak ohroženi vyhynutím a jen díky umělým chovům a farmám je možné tyto ryby úspěšně reprodukovat a vysazovat zpátky do řek. „Například v Číně mají ohromné farmy na odchování jejich původního jesetera čínského a velice si zakládají na tom, že jej udrží a nevyhyně,“ zmiňuje David Gela. Ideálním stavem je podle něj, aby farmy dodávaly legální produkty do legálních obchodů a tlačily tak cenu kaviáru dolů.

SPOKOJENÍ JSOU OCHRÁNCI I OBCHODNÍCI

Fakulta rybářství a ochrany vod JU, pod vedením profesora Otomara Linhartta, má velký zájem na tom, aby tu jeseteři zůstali i pro další generace. Vždyť z 27 popsanych druhů jeseterovitých ryb jich ve Vodňanech žije deset a jedná se tak o zcela mimořádnou sbírku! Fakulta se zabývá výzkumem reprodukce jeseterovitých ryb a získané informace pak poskytuje nejen vědecké obci po celém světě, ale i komerční sféře. Typickým příkladem je třeba výzkum, který by zajistil produkci populace tvořenou pouze samičkami. „U jesetera totiž musíte několik let čekat, než rozeznáte pohlaví ryby. Pokud ale máte jistotu, že

v chovu jsou pouze jikernačky, máte dvakrát větší šanci získat jikry na kaviár," vysvětluje David Gela.

Fakultě se minulý rok podařil světový objev. Díky unikátní technologii dokáže získat z ryby kaviár, aniž by ji bylo nutné usmrtit. Pravý kaviár, tak jak jsme ho do této chvíle znali, se získával výlučně zabitím jikernačky, z níž se vyřízl vaječník s jikrami. Ty se od vaječníku oddělí, nasolí se a zůstávají pevné kuličky, za které jsou lidé ochotni platit tisíce korun. Zatímco pravý kaviár je vyroben z neovulovaných a ještě ne úplně zralých jiker, fakultní technologie „Sturgeon friendly caviar“, tedy česky „kaviáru přátelského k jeseterům“, je jiná. Ryba má v době výtěru již zralé jikry k oplození a může být tedy použita buď na plůdek, nebo na výrobu kaviáru. Za normálních okolností jsou jikry po vytření pro kaviár nepoužitelné, protože se po nasolení rozpadnou. Revoluční technologie, kterou samozřejmě pracovníci fakulty

tají, umožňuje i z ovulovaných jiker vyrobit prvotřídní kaviár. Jikry musí projít určitou teplotní stabilizací a pak i po nasolení zůstávají pevné. Jikernačky tak celou proceduru přežijí a za další dva až tři roky jsou schopny znovu vytvořit nové jikry. Spokojeni tak mohou být ochránci i obchodníci. Nazmar nepřijdou ani méně kvalitní přezrálé jikry, které se momentálně testují na výrobu kvalitní kosmetiky. První vzorky by mohly být koncem letošního roku.

Na fakultě zatím využívají k produkci kaviáru jesetera malého a jesetera sibiřského. Pro představu: podíl jiker tvoří asi 10 % tělesné hmotnosti ryby a u jesetera malého je v jednom gramu nějakých 60–70 jiker. Produkce kaviáru není nijak vysoká a ani to není záměrem fakulty. Cílem je nyní prodej licencí unikátního know-how do celého světa. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

JELY NA SLOVENSKO, ALE OCHUTNALY TAKÉ INDII

Nejdřív se nechaly trochu přemlouvat. Slovensko? To není žádné pořádné zahraničí! Pak upřednostnily argument, že díky podobnosti obou zemí jim fakulta tuto pracovní stáž započte do povinných praxí. Vyjely – a vrátily se nadšené.

Čtyři studentky 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty JU, oboru Ochrana veřejného zdraví, se vydaly loni v létě na tříměsíční stáž na Slovensko. Základnu měly v Trnavě na Univerzitě sv. Cyrila a Metoda, kde působí profesorka Mária, která vyučuje i na fakultě v Českých Budějovicích. Právě ona jim na Slovensku „otvírala dveře“ do všech institucí, které mohly českým studentkám rozšířit obzory. „Znala snad každého ředitele hygienické stanice, má úžasný přehled o tomto oboru. A všichni, s kým jsme se při stáži setkaly, k nám byli neuvěřitelně vstřícní. Byly jsme nesmírně opečovávané,“ vzpomínají s úsměvem Veronika Růžičková a Šárka Chmelářová. Tříměsíční pracovní stáž od Erasmu absolvovaly ještě s Michaelou Lojkovou a Petrou Persanovou a všechny na pobyt vzpomínají velmi rády. „Hned bych se tam vrátila,“ podotýká Veronika.

Od července do září 2014 se postupně podívaly do Nitry, která je zaujala i jako nádherné historické město, stejný dojem si odvezly z Košic, jely mimo jiné i do Komárna a do Bojnic, které jsou proslavené termálními lázněmi a pohádkovým zámekem. Díky své profesi navštívily různé jarmarky a slavnosti, kde hygiena kontrolovala prodej potravin, a byly třeba i při kolaudaci venkovního občerstvení na horské kolibě.

SOCIÁLNÍ ŠOK V OSADÁCH

Takto popsáno to vypadá jako krásný prázdninový vandr, ale těžištěm pobytu byla

samozejmě povinná praxe a také výměna zkušeností v oboru. Praktikantky se účastnily výkonu státního zdravotního dozoru na všech odděleních hygienické služby. Povinnosti hygieniků je zavedly i mimo turisticky vyhledávané cíle. „Projížděly jsme romskými osadami na předměstí Trebišova a měly jsme pocit, že jsme se ocitly v Indii. Všude byla spousta bosých i nahých dětí, chytaly se našeho auta, div nám neotrhalý stěrače. V této oblasti mají nejvíc práce epidemiologové, řeší epidemie syfilis, spalniček a dalších infekčních onemocnění. Hygienici to tam mají strašně těžké, na jednu pracovnici šli prý Romové i se sekerou,“ líčí Šárka.

Veronika tam duchapřítomně vytáhla fotoaparát, ale musela fotit jen přes sklo auta – kdyby prý otevřela okénko, zcela jistě by o něj přišla. „Hygienici se v osadách snaží řešit z auta vše, co je možné. Třeba při očkování postupují tak, že děti berou do sanitky jedno po druhém. Je to úplně odlišný svět, všude špína a nepořádek, ale zároveň

uprostřed osady stojí moderní škola postavená z peněz Evropské unie, která je obehnaná zdí,“ doplňují se dívky a vybavují si spoustu šokujících detailů. I pocit marnosti jejich kolegů profesionálů, kteří vidí situaci jako neúnosnou, ale nemají představu, jak ji řešit. A také kontrast s českou „romskou otázkou“, jejíž tíha ve srovnání se slovenskými osadami bledne.

NA KONTROLU V POHORKÁCH

Pokud mají jmenovat nejsilnější zážitky, mají tedy jasno: největší sociální šok v Trebišově, respektive jeho romských osadách. Centrum města se jim líbilo, užily si tam nádherné koupaliště a rovněž je potěšila blízkost tokajské oblasti, kde se podívaly i do vinného sklípku. Druhou lokalitou, kterou už jim nikdo ze vzpomínek nevymaže, byl Poprad a blízké Tatry. Byly tak natěšené na jejich návštěvu, že do hor vyrazily hned, jak to po práci šlo – ale nevybraly si pravý čas a promokly jako nikdy předtím.

Druhá výprava se jim vydařila náramně, a to opět díky pomoci slovenských kolegů: vydaly se kontrolovat horskou chatu u Zeleňého plesa, tedy v krásném místě známém z filmu „Jak se krotí krokodýli“. Dvě hodiny pěšky strmě vzhůru, pak zase pěšky dolů: i taková je práce popradských hygieniků. „Ředitelka hygienické stanice zula lodičky, obula pohorky a šlo se... Prý ji nadchlo, jak nás všechno zajímá, že se pořád na něco ptáme, a tak nám zorganizovala jeden z našich nejkrásnějších slovenských zážitků,“ líčí dívky a jejich nadšení je nakažlivé. Každému doporučují, aby si nenechal možnost zahraničních stáží nabízených Jihočeskou univerzitou ujít. Možností je dost a vždy si člověk přiveze zkušenosti, které se mu hodí na celý život. A pokud si nevěří ve znalostech cizího jazyka, na Slovensku se domluví snadno.

CELISTVOST MÁ SVÉ VÝHODY

Při praxi viděly, jak se vyhodnocují vzorky vody z koupališť, jak se zkoumají potraviny, například barviva ve zmrzlíně, a spoustu

dalších profesionálních úkonů. Své poznatky chtějí uplatnit v dalším studiu a třeba i při psaní diplomky. Na rozdíl od České republiky vidí výhodu v tom, že slovenské hygienické stanice zůstaly i po roce 1992 celistvé, a to včetně profesionálních laboratoří. Odborníci tam mohou snáz spolupracovat, což se studentkám jevílo jako efektivnější a rychlejší.

Jinak ale u lidí, s nimiž se setkaly v práci i v běžném životě, zaznamenávaly velký obdiv vůči České republice. Hlavně proto, že ještě nepřijala euro a že působí suverénněji a rozvážněji než Slovensko... „Lidé, s nimiž jsme se tam setkaly, byli vždy velmi potěšeni až poctěni, že se zajímáme o Slovensko. A chtěli nám ukázat svoji zemi v tom nejlepší světlo – hodně se nám věnovali, záleželo jim na tom, abychom si od nich odvezly dobrý dojem. Platilo to pro všechny situace – dokonce i v Tesku nás prodavačka oslovila a řekla: ‚Vítejte na Slovensku,‘“ vzpomínají dívky a nejradši by zase balily kufry. ●

Text: Alena Binterová

Foto: archiv Veroniky Růžičkové

DUBEN

28. DUBNA

**Akademické půlhodinky: Miroslav Maršálek –
Kůň a člověk v dnešní době**

**15 h, studentský kostel v Českých
Budějovicích v ulici Karla IV. č. 22**

O významu koní v dnešní době pohovoří docent Miroslav Maršálek, vedoucí Katedry zootechnických věd na Zemědělské fakultě JU.

30. DUBNA

Májka

16–22 h, areál vysokoškolských kolejí JU

Studenti Zemědělské fakulty každoročně připravují akci stavění májky. Můžete se těšit na opékané prase, buřty, pivo a hudební program.

KVĚTEN

5. KVĚTNA

**Akademické půlhodinky: Karel Petrzik – Jak by
vypadal svět bez virů**

**15 h, studentský kostel v Českých
Budějovicích v ulici Karla IV. č. 22**

Existují viry, které mohou svému hostiteli poskytovat nějakou výhodu? Docent Petrzik působí na Ústavu molekulární biologie rostlin Biologického centra AV ČR.

6. KVĚTNA

**70 let od války: Svoboda znamená
odpovědnost**

14 h, aula JU, Studentská 23

Ve dvou diskusních panelech od 14.00 do 17.30 promluví osobnosti jako Petr Kolář, Štefan Füle, Pavel Zeman, Libor Grubhoffer, Jiří Šesták a další.

12. KVĚTNA

**Akademické půlhodinky: Ondřej Chvojka –
Poklady netvoří jen peníze...**

**15 h, studentský kostel v Českých
Budějovicích v ulici Karla IV. č. 22**

Co jsou to poklady a proč je lidé v minulosti ukrývali do země? Docent Ondřej Chvojka je ředitelem Archeologického ústavu FF JU.

12. KVĚTNA

Ptejte se rektora

**17–19 h, klub Akademické knihovny JU,
Branišovská ul., České Budějovice**

Pravidelná setkávání rektora Libora Grubhoffera se studenty. Ptát se můžete na vše, co vás z univerzitního dění zajímá.

12.–13. KVĚTNA

Univerzitní Zavírák 2015

Areál vysokoškolských kolejí JU

První ročník festivalu Jihočeské univerzity, kterým se studentii rozloučí s uplynulým semestrem. Připraveno je pro ně sportovní vyžití i hudební program u kolejí.

13. KVĚTNA

Budějovický basketbalový turnaj

**16 h, sportovní hřiště v areálu JU
(mezi menzou a kolejemi)**

Basketbalový turnaj bude probíhat od 16 do 20 hodin, poté následuje afterparty.

15. KVĚTNA

Mše svatá za Jihočeskou univerzitu

**7.15 h, studentský kostel v Českých
Budějovicích v ulici Karla IV. č. 22**

16. KVĚTNA

Podáváme si ruce

11 h, Nové Údolí/Haidmühle na Šumavě

Výprava na šumavský hraniční přechod, kde si představitelé Jihočeské a Pasovské univerzity podají ruce jako symbolické gesto usmíření mezi dvěma národy a vzpomínku na konec války.

23. KVĚTNA

Tour Nordic Walking

13 h, kampus JU, Branišovská ul.

Každoroční akce ZSF JU, kde si zájemci mohou vyzkoušet nordic walking a také si nechat zkontrolovat svůj zdravotní stav.

27. KVĚTNA

**Slavnostní otevření nově zrekonstruované
části kampusu**

14 h, kampus JU, Branišovská ul.

www.jcu.cz
facebook.com/jihoceska.univerzita
twitter.com/JihoceskaUni